

Prečišćeni tekst Pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje obuhvata sljedeće propise:

1. Pravilnik o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 141/22 od 19.12.2022),
2. Pravilnik o izmjeni Pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 114/23 od 19.12.2023), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

PRAVILNIK

O DEPONOVANJU I ULAGANJU SREDSTAVA TEHNIČKIH REZERV DRUŠTVA ZA OSIGURANJE

("Službeni list Crne Gore", br. 141/22 od 19.12.2022, 114/23 od 19.12.2023)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se vrste imovine u koje se mogu deponovati i ulagati sredstva tehničkih rezervi društva za osiguranje, ograničenja deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi, kao i visina sredstava koja društva za osiguranje mogu deponovati i ulagati u inostranstvu.

Član 2

Vrijednost imovine u koju su deponovana i uložena sredstva tehničkih rezervi u svakom trenutku, treba da bude najmanje jednaka iznosu potrebnom za pokriće budućih obaveza iz zaključenih ugovora o osiguranju.

Izbor vrste imovine i visine deponovanja i ulaganja vrši se u skladu sa principima sigurnosti, prinosa i prometljivosti imovine.

Član 3

Princip sigurnosti prilikom izbora imovine u koju se deponuju i ulažu sredstva tehničkih rezervi ostvaren je ako su ispunjeni ekonomski i pravni aspekt sigurnosti.

Ekonomski aspekt sigurnosti podrazumijeva:

- raznovrsnost i disperziju izabranih oblika imovine (po vrijednosti, vlasniku, prinosu, međudnosu sa drugim vrstama ulaganja),
- izbor imovine čija vrijednost ne varira u znatnoj mjeri, vrednovane pouzdanom i opreznom metodom i kojom se može trgovati na uređenom tržištu.

Pravni aspekt sigurnosti podrazumijeva mogućnost neograničenog raspolaganja imovinom.

Član 4

Princip prinosa prilikom izbora imovine u koju se deponuju i ulažu sredstva tehničkih rezervi ostvaren je ako za cilj ima ostvarivanje prinosa u skladu sa tržišnim kretanjima.

Član 5

Princip prometljivosti prilikom izbora imovine u koju se deponuju i ulažu sredstva tehničkih rezervi ostvaren je ako se ta imovina može u kratkom roku zamijeniti za novac ili novčani ekvivalent.

Član 6

Sredstva tehničkih rezervi deponuju se i ulažu, pored imovine iz člana 90 stav 1 Zakona o osiguranju (u daljem tekstu: Zakon), i u:

1) nepokretnosti, pod uslovom da:

- a) je vlasništvo nad tim nepokretnostima upisano u katastar nepokretnosti u Crnoj Gori u korist društva za osiguranje,
- b) donose prihod,
- c) je vrijednost nepokretnosti određena u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima,
- d) nad nepokretnostima nije upisan teret;

2) dužničke hartije od vrijednosti koje su emitovane od strane države ili centralne banke države članice EU ili države članice OECD-a ili međunarodne finansijske organizacije kojoj pripada jedna ili više država članica EU, odnosno jedna ili više država članica OECD-a, odnosno u hartije od vrijednosti za koje je garanciju

izdala država ili centralna banka države članice EU ili države članice OECD-a ili međunarodne finansijske organizacije kojoj pripada jedna ili više država članica EU, odnosno jedna ili više država članica OECD-a, ako imaju ocjenu kreditnog rejtinga za dugoročno zaduživanje u domaćoj i stranoj valuti najmanje jednaku ocjeni tog kreditnog rejtinga Crne Gore prema agenciji Standard & Poor's ili Fitch ili Moody's;

- 3) obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti čiji je emitent jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori, državi članici EU ili državi članici OECD-a;
- 4) obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti za koje je jedinica lokalne samouprave u Crnoj Gori, državi članici EU ili državi članici OECD-a izdala garanciju;
- 5) dužničke hartije od vrijednosti stranih pravnih lica kojima se trguje na regulisanom tržištu u državama u kojima su registrovana, pod uslovom da su im agencije za procjenu boniteta Standard & Poor's ili Fitch utvrdile kreditni rejting sa najmanje A, odnosno Moody's sa najmanje A2;
- 6) akcije stranih pravnih lica pod uslovom da su najmanje posljednje dvije godine uvrštene u berzansku kotaciju i ako imaju kreditni rejting koji su agencije za procjenu boniteta Standard & Poor's ili Fitch utvrdile sa najmanje A, odnosno Moody's sa najmanje A2;
- 7) zajmove pravnim licima osigurane založnim pravom na nepokretnost, u visini do 60% tržišne vrijednosti založene nepokretnosti, ako:
 - je ugovor zaključen na period do pet godina, sa kamatom i bez mogućnosti produženja roka otplate i bez grejs perioda,
 - ugovor ne predviđa jednokratnu isplatu glavnice po dospelju,
 - je založno pravo u Crnoj Gori uknjiženo u katastru nepokretnosti,
 - vrijednost nepokretnosti utvrđena na osnovu procjene koju je sačinio ovlašćeni procjenitelj nekretnina, angažovan u tu svrhu od strane zajmodavca,
 - procjena vrijednosti nepokretnosti nije starija od tri mjeseca od dana davanja zajma i sačinjena je u skladu sa propisom kojim se uređuje metodologija za procjenu vrijednosti imovine pravnih i fizičkih lica,
 - je zajmodavac utvrdio da u posljednje tri poslovne godine, koje prethode godini u kojoj se zaključuje ugovor o zajmu, zajmoprimac nije bio kreditno nesposoban, na osnovu redovne procjene boniteta izvršene u skladu sa internim aktom zajmodavca,
 - je založena nepokretnost prihvatljiva kao sredstvo obezbjeđenja u skladu sa internim aktima osiguravača,
 - je ugovorom predviđeno da će zajmodavac godišnje vršiti provjeru kreditne sposobnosti do potpune otplate zajma;
- 8) udjele reosiguravača u tehničkim rezervama;
- 9) investicione jedinice zajedničkih otvorenih fondova, koji imaju pravo da posluju na teritoriji Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima;
- 10) potraživanja od osiguranika po osnovu premije osiguranja i saosiguranja, ne starija od 90 dana;
- 11) potraživanja od reosiguravača po osnovu nastalih šteta iz reosiguranja, ne starija od 90 dana.

Pored imovine iz stava 1 ovog člana, sredstva matematičke rezerve mogu se ulagati i u avanse i zajmove date osiguranicima do visine iznosa otkupne vrijednosti osiguranja na osnovu ugovora o životnom osiguranju.

Sredstva tehničkih rezervi mogu se deponovati i ulagati u imovinu lica, povezanih sa društvom za osiguranje iz člana 24 Zakona, ukupno do 20% od ukupnog iznosa tehničkih rezervi, a pojedinačno do ograničenja iz čl. 7 i 9 ovog pravilnika.

Ograničenja deponovanja i ulaganja iz stava 4 ovog člana ne odnose se na udjele reosiguravača u tehničkim rezervama.

Član 7

Sredstva tehničkih rezervi deponuju se i ulažu u imovinu propisanu članom 90 Zakona i članom 6 ovog pravilnika do određenog iznosa, i to:

- 1) za ukupna deponovanja i ulaganja:
 - do 30% u imovinu iz člana 6 stav 1 tačka 1 ovog pravilnika,
 - do 30% u imovinu iz člana 6 stav 1 tač. 2, 5 i 6 ovog pravilnika i u hartije od vrijednosti koje su emitovane od strane centralnih banaka i vlada stranih zemalja i koje imaju ocjenu najmanje A,

odnosno njen ekvivalent, dodijeljenu od strane opšteprihvaćenih, međunarodno priznatih agencija za dodjelu rejtinga,

- do 30% u imovinu iz člana 6 stav 1 tač. 3 i 4 ovog pravilnika,
- do 100% u depozite kod banaka sa sjedištem u Crnoj Gori,
- do 25% u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu hartija od vrijednosti u Crnoj Gori,
- do 30% u akcije kojima se trguje na regulisanom tržištu hartija od vrijednosti u Crnoj Gori,
- do 5% u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se ne trguje na regulisanom tržištu hartija od vrijednosti, ako je emitent pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori,
- do 3% na poslovnom računu društva za osiguranje,
- do 5% u zajmove pravnim licima iz člana 6 stav 1 tačka 7 ovog pravilnika,
- do 20% u imovinu iz člana 6 stav 1 tačka 9 ovog pravilnika,
- do 10% u potraživanja od osiguranika iz člana 6 stav 1 tačka 10 ovog pravilnika,
- do 10% u potraživanja od reosiguravača iz člana 6 stav 1 tačka 11 ovog pravilnika.

2) za pojedinačna deponovanja i ulaganja:

- do 10% u jednu nepokretnost, odnosno u više nepokretnosti koje su međusobno povezane, i predstavljaju jedno ulaganje i ispunjavaju uslove iz člana 6 ovog pravilnika;
- do 10% u hartije od vrijednosti istog emitenta iz imovine obuhvaćene članom 6 stav 1 tač. 2, 5 i 6 ovog pravilnika i u hartije od vrijednosti koje su emitovane od strane centralnih banaka i vlada stranih zemalja i koje imaju ocjenu najmanje A, odnosno njen ekvivalent, dodijeljenu od strane opšteprihvaćenih, međunarodno priznatih agencija za dodjelu rejtinga;
- do 20% u obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti istog emitenta iz imovine obuhvaćene članom 6 stav 1 tač. 3 i 4 ovog pravilnika;
- do 20% u depozite kod jedne banke sa sjedištem u Crnoj Gori;
- do 5% u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti kojima se trguje na regulisanom tržištu hartija od vrijednosti u Crnoj Gori;
- do 5% u akcije jednog izdavaoca kojima se trguje na regulisanom tržištu hartija od vrijednosti u Crnoj Gori;
- do 1% u obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti jednog emitenta kojima se ne trguje na regulisanom tržištu hartija od vrijednosti, ako je emitent pravno lice sa sjedištem u Crnoj Gori;
- do 1% u zajmove jednog pravnog lica iz člana 6 stav 1 tačka 7 ovog pravilnika;
- do 10% u investicione jedinice jednog investicionog fonda iz člana 6 stav 1 tačka 9 ovog pravilnika.

Član 8

Izuzetno od člana 7 ovog pravilnika, ograničenja prilikom ulaganja sredstava matematičke rezerve na ukupnom nivou su:

- do 25% u akcije kojima se trguje na organizovanom tržištu hartija od vrijednosti u Crnoj Gori;
- do 40% u nepokretnosti;
- do 30% u avanse i zajmove date osiguranicima zajedno do visine iznosa otkupne vrijednosti osiguranja na osnovu ugovora o životnom osiguranju.

Ograničenja iz stava 1 ovog člana primjenjuju se i na ukupne tehničke rezerve koje formira društvo za životno osiguranje.

Član 9

Sredstva posebnih rezervi za naknade osigurane ugovorom o osiguranju koje su direktno vezane za vrijednosti ulaganja ulažu se na način da najviše 50% ovih sredstava može biti uloženo u investicione jedinice jednog investicionog fonda iz člana 6 stav 1 tačka 9 ovog pravilnika.

Član 10

Ograničenja iz čl. 7 i 8 ovog pravilnika ne odnose se na obveznice i druge dužničke hartije od vrijednosti koje je izdala država Crna Gora ili za koje je država Crna Gora izdala garanciju.

Član 11

Odredbe člana 6 stav 1 tač. 10 i 11 ovog pravilnika primjenjivaće se do 31.12.2024. godine.

Član 12

Odredba člana 7 stav 1 tačka 1 alineja 8 ovog pravilnika primjenjivaće se od 01.01.2025. godine.

Do početka primjene ograničenja iz stava 1 ovog člana, ograničenje za ulaganja tehničkih rezervi na poslovni račun društva za osiguranje na ukupnom nivou iznosiće 10%.

Član 13

Odredba člana 9 ovog pravilnika primjenjivaće se od 01. 07. 2023. godine.

Do početka primjene odredbe iz stava 1 ovog člana, sredstva posebnih rezervi za naknade osigurane ugovorom o osiguranju koje su direktno vezane za vrijednosti ulaganja mogu se uložiti na način da najviše 50% ovih sredstava može biti uloženo u investicione jedinice jednog investicionog fonda iz člana 6 stav 1 tačka 9 ovog pravilnika ako taj fond ima neto imovinu veću od 100 miliona eura.

Član 14

Odredba člana 10 ovog pravilnika primjenjivaće se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 15

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", 062/18, 068/21).

Član 16

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Obrazloženje:

Prema članu 90 stav 2 Zakona o osiguranju, ovlaštenje da propiše i druge vrste deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi koja su, s obzirom na sigurnost, prinos i prometljivost, odgovarajuća za deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi povjereno je regulatornom organu, odnosno Agenciji za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija).

U odnosu na do sada važeći Pravilnik o o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje ("Službeni list Crne Gore", br. 62/18 od 21.09.2018, 68/21 od 23.06.2021) kojim su bile propisane druge vrste ulaganja sredstava tehničkih rezervi, a čiji je donosilac bilo Ministarstvo finansija, Agencija je propisala i dodatne odredbe odnosno dodala sljedeće vrste ulaganja i ograničenja za ta ulaganja:

- potraživanja od osiguranika po osnovu premije osiguranja i saosiguranja, ne starija od 90 dana, do 10 % tehničkih rezervi i
- potraživanja od reosiguravača po osnovu nastalih šteta iz reosiguranja, ne starija od 90 dana, do 10% tehničkih rezervi.

Dodatno, ograničenje ulaganja na poslovnom računu društva za osiguranje se mijenja i umjesto dosadašnjih 3%, iznosi 10%. Odredba je privremenog karaktera, uvažavajući trenutni ekonomski trenutak i važiće do kraja 2023. godine.

Uvođenje novih vrsta dozvoljenih ulaganja sredstava tehničkih rezervi društava za osiguranje i povećanje ograničenja postojeće vrste je izvršeno na osnovu stručnih analiza Agencije, koje su sprovedene nakon što je konstatovan značajan pad cijena crnogorskih državnih obveznica, koje u najvećoj mjeri pokrivaju tehničke rezerve društava za osiguranje, te nakon upoznavanja sa projekcijama strukture i vrijednosti deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi do kraja 2023. godine koje su društva za osiguranje dostavila Agenciji na njen zahtjev. Agencija je, takođe, imala u vidu Inicijativu za izmjenu i dopunu Pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje broj 05/11 od 11.07.2022. godine, koja je dostavljena Agenciji od Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore, kao i uporednu analizu regulative zemalja regiona u vezi sa propisanim oblicima imovine za pokriće tehničkih rezervi društava za osiguranje.

Uzimajući u obzir gore navedeno, kao i rizik daljeg pada vrijednosti ovih hartija od vrijednosti, uzrokovan negativnim globalnim ekonomskim prilikama, van uticaja crnogorskog tržišta osiguranja, Agencija je kao privremenu mjeru koja je na snazi do kraja 2023. godine i koja je usmjerena na obezbjeđenje stabilnosti djelatnosti osiguranja, propisala nove vrste prihvatljivih ulaganja sredstava tehničkih rezervi društava za osiguranje, te za postojeći dozvoljeni oblik (poslovni račun) privremeno uvećala gornji limit za ulaganje.

Takođe, u odnosu na dosadašnji pravilnik, Agencija je podržala stvaranje adekvatnijih uslova za razvoj

osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicioni rizik, na način da se, brisanjem odredbe dosadašnjeg čl. 9 stav 2, omogući ulaganje sredstava tih tehničkih rezervi i u fondove sa imovinom manjom od 100mil eura.

Ukinuto je i ograničenje da se maksimalno 70% tih rezervi može investirati u investicione jedinice investicionih fondova kojima upravlja isto društvo za upravljanje ili su investicioni fondovi međusobno povezana lica.", takođe u cilju stvaranja dodatnih uslova za razvoj ovog proizvoda.

Kao protivteža prethodno navedenim izmjenama, i kao mehanizam sigurnosti, dosadašnje ograničenje navedenog ulaganja koje je bilo definisano na 25% snižena je na do 20%.

U definisanju fondova u koje je moguće ulaganje tehničkih rezervi, izvršena je izmjena pa je omogućeno ulaganje u investicione jedinice zajedničkog otvorenog fonda, definisanog zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima. Dosadašnje teritorijalno ograničenje u pogledu registracije investicionih fondova je ovim izmijenjeno, pa će sredstva tehničkih rezervi moći da se ulažu u zajedničke investicione fondove koji, shodno zakonu kojim se uređuje osnivanje i poslovanje investicionih fondova i društava za upravljanje investicionim fondovima, mogu da posluju u Crnoj Gori.

S obzirom da je osiguranje kod kojeg osiguranik na sebe preuzima investicioni rizik proizvod nedovoljno afirmisan na crnogorskom tržištu osiguranja, ovaj model ide u cilju zaštite interesa osiguranika i dozvoljava samo ulaganje sredstava tehničkih rezervi u jedinice investicionih fondova čije je poslovanje najstrožije regulisano regulativom Evropske unije. U vezi sa izmjenom ove odredbe, izvršeno je prilagođavanje stupanja na snagu budući da ukidanje dosadašnjih ograničenja treba da prati i druge regulatorne novine na tržištu osiguranja u Crnoj Gori.

Shodno svemu navedenom, predložen je pravilnik kao u gornjem tekstu.